

דרכו של רש"י בהבאת מדרשים

Rashi's approach to quoting Midrashim (Intro)

"Every statement is an answer to a question. - To know what's the question - that is the question." (Prof. Nechama Leibowitz)

ביבלוגרפיה: פרופ' נחמה ליבוביץ, דרכו של רש"י בהבאת מדרשים לפירושו לתורה, נספח, עיונים חדשים בספר שמות, ספרית אלינר

Example 1	
<p>Exodus 14 9. The Egyptians chased after them and overtook them encamped by the sea every horse of Pharaoh's chariots, his horsemen, and his force beside Pi hahiroth, in front of Ba'al Zephon. 10. Pharaoh drew near, and the children of Israel lifted up their eyes, and behold! the Egyptians were advancing after them. They were very frightened, and the children of Israel cried out to the Lord.</p> <p>Rashi ibid <i>Advancing after them:</i> With one heart, like one man.</p>	<p>1. שמות יד (ט) וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיגּוּ אוֹתָם חֲנִיּוֹם עַל הַיָּם כֹּל סוּס רֶכֶב פָּרְעֹה וּפְרָשָׁיו וַחִילוּ עַל פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַעַל צִפּוֹן: (י) וּפְרָעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וַהֲגִהוּ מִצְרַיִם נֹסְעֵ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל קִוֵּץ:</p> <p>2. רש"י שם נֹסְעֵ אַחֲרֵיהֶם - בלב אחד כאיש אחד</p>
<p>Exodus 9:2 They journeyed from Rephidim, and they arrived in the desert of Sinai, and they encamped in the desert, and Israel encamped there opposite the mountain.</p> <p>Rashi ibid Israel encamped there: as one man with one heart, but all the other encampments were with complaints and with divisiveness. (Mechilta)</p>	<p>3. שמות יט:ב וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַת הָהָר:</p> <p>4. רש"י שם וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל - כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת: (מכילתא)</p>
Example 2	
<p>Exodus 9:2 They journeyed from Rephidim, and they arrived in the desert of Sinai, and they encamped in the desert, and Israel encamped there opposite the mountain.</p> <p>Rashi ibid Israel encamped there: as one man with one heart, but all the other encampments were with complaints and with divisiveness.</p>	<p>5. שמות ב:כג וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:</p> <p>6. רש"י שמות ב:כג וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם - נצטרע והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם:</p>
<p>Exodus Rabbah I:34 THE KING OF EGYPT DIED. He became a leper, who is deemed as one dead, as it is said: <i>Let her not, I pray, be as one dead</i> (Num. XII, 12)... Why did they sigh? Because the magicians of Egypt said to Pharaoh "There is no cure for you unless we slay a hundred and fifty Hebrew children in the evening and a hundred and fifty in the morning and you bathe in their blood twice daily. When the Israelites heard this terrible decree, they began to sigh and lament: for the words AND THEY CRIED always mean lament, as it is written: <i>Cry and wail, son of man</i> (Ex. 21)</p>	<p>7. שמות רבה (שנאן) פרשה א ד"ה א, לד וימת וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם (שמי ב), שֶׁנֶּצְטָרַע וְהִמְצָרַע חֶשׁוֹב כְּמֵת, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב, יב): אֵל נָא תְהִי כְּמֵת... וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל - לָמָּה נִתְאַנְחוּ, לָפִי שֶׁאֲמָרוּ חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם אִין לָד רְפוּאָה אִם לֹא נִשְׁחַט מִקְטַנֵּי יִשְׂרָאֵל מֵאָה וְחֲמִשִּׁים בְּעֶרְבַּ וּמֵאָה וְחֲמִשִּׁים בְּבֹקֶר, וַרְחֵץ בְּדַמֵּיהֶם שְׁתֵּי פְעָמִים בַּיּוֹם כִּיּוֹן שֶׁשְּׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל גְּזֵרָה קָשָׁה, הִתְחִילוּ מִתְאַנְחִים וְקוֹנְנִים. וְאִין וַיִּזְעְקוּ אֶלָּא לְשׁוֹן קִינָה, כְּדַכְתִּיב (ויחזקאל כא, יז): זַעַק וְהִילָל בֶּן אָדָם.</p>
<p>I Samuel 31:6 Saul died, and his three sons, and his armor-bearer, and all his men, that same day together.</p> <p>I Kings 2:10 David slept with his fathers and was buried in the city of David.</p>	<p>8. שמ"א לא:ו וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּשְׁלַשְׁתּוּ בָנָיו וְנִשְׂא כָלָיו גַּם כָּל אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יַחְדָּו:</p> <p>9. מל"א ב:י וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּר בְּעִיר דָּוִד: פ</p>

הזכרת מדרשים - בלי להביאם

Referencing – not quoting

<p>Gen 4:8 Cain spoke to Abel his brother. It came to pass when they were in the field, that Cain rose up against Abel his brother and slew him.</p> <p>Rashi ibid Cain spoke to Hevel: He entered with him into words of quarrel and contention, to find a pretext to kill him. There are Aggadic interpretations on this matter, but this is the plain meaning of the verse.</p>	<p>10. בר' ד ח: וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:</p> <p>11. רש"י שם (ח) וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל - נכנס עמו בדברי ריב ומצה להתגולל עליו להרגו, ויש בזה מדרשי אגדה אך זה ישוּבו של מקרא</p>
<p>Breishit Rabbah 22:7 What were they arguing about? They said: come let's divide up the world, one will take the land and one will take the chattels. This one said: the ground you are standing on is mine. The other one said: what you are wearing is mine. This one said: take it off! The other one said: fly! Because of this "...Cain rose against his brother Abel and killed him." (ibid.) R' Yehoshua of Sakhnin said in the name of R' Levi: they both took the land and the chattels. What were they arguing about? One said: the Holy Temple will be built in my boundary. The other said: the Holy Temple will be built in my boundary. As it says "...when they were in the field..." (ibid.) and the field only refers to the Holy Temple. This is what it says "...Zion shall be plowed as a field..." (Micah 3:12) Because of this "...Cain rose up against Abel his brother and slew him." Yehudah bar Ami said: they were arguing about Eve.</p>	<p>12. בב"ר (שם כב:ז) על מה היו מדיינים? אמרו 'בואו ונחלק את העולם', אחד נטל הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין, דין אמר ארעה דאת קאם עלה דידי, ודין אמר מה דאת לביש דידי, דין אמר חלץ, ודין אמר פרח, מתוד קד (בראשית ד, ח) : ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר שניהם נטלו את הקרקעות, ושניהן נטלו את המטלטלין, ועל מה היו מדיינים, אלא זה אמר בתחומי בית המקדש נבנה וזה אמר בתחומי בית המקדש נבנה, שנאמר: ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא בית המקדש, היך מה דאת אמר (מיכה ג, יב) : ציון שדה תחרש, ומתוד קד (בראשית ד, ח) : ויקם קין אל הבל אחיו וגו'. יהודה בר אמי אמר על חיה הראשונה היו מדיינים</p>

בחירת מדרש א' מתוך מבחר מדרשים

Selective quoting

<p>Exodus 7:17 Thus says the Lord: With this you will know that I am the Lord. Behold, I will smite with the staff that is in my hand upon the water that is in the Nile, and it will turn to blood.</p> <p>Rashi ibid Since there is no rainfall in Egypt, and the Nile ascends and waters the land, so the Egyptians worship the Nile. He therefore smote their deity and afterwards He smote them.</p>	<p>13. שמ' ז יז: כה אמר יקוק בזאת תדע כי אני יקוק הנה אנכי מכּה במִטָּה אֲשֶׁר בְּיַדִּי עַל הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיָּאֵר וְנִהְפְּכוּ לַדָּם:</p> <p>14. רש"י (ד"ה ונהפכו לדם): לפי שאין גשמים יורדים במצרים, ונילוס עולה ומשקה את הארץ, ומצרים עובדים לנילוס, לפיכך הלקה את יראתם ואחר כך הלקה אותם:</p>
<p>Shemot Rabbah 9 Why were the waters smitten first and with blood? Because Pharaoh and the Egyptians worshipped the Nile, and God said: 'I will smite their god first and then his people,' just as the common saying goes: I will smite the gods and their priests will tremble!...</p> <p>Mishnat De'R' Eliezer 19 Why did He bring upon them the plague of blood? Because they had thrown the Israelite babies into the sea, as it says, 'every male child shall be cast into the river.' Therefore He punished the water of the river.</p> <p>Midrash Lekach Tov Because they spilled Israelite blood like water, therefore their rivers were turned into blood, So that they could not drink their streams. (Psalm 78:44)</p>	<p>15. שמות רבה (וילנא) פרשה ט למה לקו המים תחלה בדם, מפני שפָּרַעַה וְהַמִּצְרַיִם עֹבְדִים לַיָּאֵר, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָכֵה אֶלֹהֵי תַחֲלָה וְאַחַר כֵּן עִמּוֹ, מִשָּׁל הַדְּיוּט אֹמֵר מַחִי אֶלְהֵיָא וַיִּבְעַתּוּן כְּמֵרִיָא (הכה אלוהיו ויביהלו כמריו = משרתיו)</p> <p>16. משנת ר' אליעזר י"ט מפני מה הביא עליהם מכת דם? מפני שהשליכו את ילדי ישראל לים, שנא' 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו' לפיכך דן את המים אשר ביאור.</p> <p>17. מדרש לקח טוב לפי ששפכו דמם של ישראל כמים, נהפכו לַדָּם יֶאֱרִיחֶם וְנִזְלִיחֶם בַּל יִשְׁתַּיּוּן (תהלים עח, מד)</p>

See Necham Leibowitz, Studies in Shemot vol I, pp 56-60, for an additional example related to the סנה.

הבאת מדרשים מס' מוגבל של פעמים

Selective Repetition

Example 1: "מקדם"

מגדל בבל	
<p>Breishit 11:2 And it came to pass when they traveled from the east, that they found a valley in the land of Shinar and settled there.</p> <p>Rashi ibid And it came to pass when they traveled from the east - Where they had settled, as is written above (10:30): "And their dwelling place was, etc., the mountain of the east." And they traveled from there to seek out a place that would accommodate them all, and they found only Shinar.</p>	<p>18. בראשית יא:ב וַיְהִי בְּנִסְעֵם מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְּקֶעֶחַ בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם :</p> <p>19. רש"י שם (ב) ויהי בנסעים מקדם - שהיו יושבים שם, כדכתיב למעלה (י ל) ויהי מושבם וגוי הר הקדם, ונסעו משם לתור להם מקום להחזיק את כלם, ולא מצאו אלא שנער :</p>
<p>Breishit Rabbah 38:7 AND IT CAME TO PASS WHEN TRAVELED FROM THE EAST - They travelled from east to east. R. Leazar b. R. Simeon interpreted: They betook themselves away from the Ancient (kadmon) of the world, saying, 'We refuse to accept either Him or His Divinity.</p>	<p>20. בראשית רבה לח:ז וַיְהִי בְּנִסְעֵם מִקְדָּם (בראשית יא, ב), נָסְעוּ מִן מְדִינַתָּא לְמִינּוּל לְמְדִינַתָּא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הִסִּיעוּ עַצְמוֹן מִקְדְּמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָמְרוּ אֵי אִפְשִׁינוּ לֹא בּוֹ וְלֹא בְּאֱלֹהוֹתוֹ</p>
לוט	
<p>Breishit 13:10-14 10. Lot raised his eyes, and he saw the entire plain of the Jordan, that it was entirely watered; before the Lord destroyed Sodom and Gomorrah, like the garden of the Lord, like the land of Egypt, as you come to Zoar. 11. Lot chose for himself the entire plain of the Jordan, and Lot traveled from the east, and they parted from one another. 12. Abram dwelt in the land of Canaan, and Lot dwelt in the cities of the plain, and he pitched his tents until Sodom. 13. The people of Sodom were very evil and sinful against the Lord.</p> <p>Rashi Breishit 13:11 <i>from the east</i> - He traveled from beside Abram and went away to the west of Abram; hence, he travelled from east to west According to the Midrash Aggadah - he distanced himself from the Ancient One (מקדמונו) of the world. He said, "I care neither for Abram nor for his God."</p>	<p>21. בראשית יג:י-יד (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן פי כלה משקה לפני שחת יקוק את סדם ואת עמרה כגן יקוק בארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו: (יב) אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הכפר ויאהל עד סדם: (יג) ואנשי סדם רעים וחטאים ליקוק מאד:</p> <p>22. רש"י (יג:יא) מקדם - נסע מאצל אברם והלך לו למערבו של אברם, נמצא נוסע ממזרח למערב. ומדרש אגדה הסייע עצמו מקדמונו של עולם אמר אי אפשי לא באברם ולא באלהיו:</p>
<p>Breishit Rabbah 41:7 AND LOT JOURNEYED EAST (MI-KEDEM): He betook himself from the Ancient (kadmon) of the world, saying, I want neither Abraham nor his God.</p>	<p>23. בראשית רבה מא:ז ויסע לוט מקדם, הסייע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשי לא באברם ולא באלהיו</p>

Example 2: עלומי שם - Anonymity

<p>Breishit 14:13 The fugitive came and he told Abram the Hebrew, and he was living in the plain of Mamre the Amorite, the brother of Eshkol and the brother of Aner, who were Abram's confederates.</p> <p>Rashi ibid According to its simple meaning, this was Og, who escaped from the battle, and that is what is referred to (in Deut. 3:11): "Only Og survived from the rest of the Rephaim."</p>	<p>24. בר' יד:יג וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיִּגְדַּל לְאַבְרָם הָעֵבְרִי וְהוּא שָׁכַן בְּאַלְנֵי מְמַרָא הָאֱמֹרִי אַחֵי אֲשָׁפַל וְאַחֵי עֶנְר וְהֵם בְּעַלֵי בְרִית אַבְרָם :</p> <p>25. רש"י שם (יג) ויבא הפליט - [מדרשו] לפי פשוטו זה עוג שפלט מן המלחמה (תנחומא חוקת כה, נדה סא.)</p>
---	--

<p>Breishit 18:7 And to the cattle did Abraham run, and he took a calf, tender and good, and he gave it to the youth, and he hastened to prepare it.</p> <p>Rashi ibid <i>to the youth</i>: This was Ishmael, to train him to perform mitzvot.</p>	<p>26. בר' יח:ז וְאֵל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקְחַח בֶּן בָּקָר רֶדֶד וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנְּעָר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ :</p> <p>27. רש"י שם אל הנער - זה ישמעאל לחנכו במצות : (בר"ר מח:יג)</p>
--	--

<p>Breishit 28:11 He arrived at the place and lodged there because the sun had set; he took from the stones of the place and placed them at his head, and he lay down in that place.</p> <p>Rashi ibid <i>He arrived at the place</i>: Scripture does not mention which place, but [it means] the place mentioned elsewhere, which is Mount Moriah, concerning which it is said (Gen. 22:4): "And he saw the place from afar."</p>	<p>28. בר' כח:יא וַיִּפְגַע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקְחַח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָׂם מִרְאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא :</p> <p>29. רש"י שם (יא) ויפגע במקום - לא הזכיר הכתוב באיזה מקום אלא במקום הנזכר במקום אחר, הוא הר המוריה שנאמר בו (לעיל כב ד) וירא את המקום מרחוק : (חולין צ"א:)</p>
--	---

<p>Breishit 42:23 They did not know that Joseph understood, for the interpreter was between them.</p> <p>Rashi ibid <i>the interpreter</i>: This was Manasseh</p>	<p>30. בר' מב:כג וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הַמְּלִיץ בֵּינֵתָם :</p> <p>31. רש"י שם המליץ - זה מנשה : (בר"ר צא:ח)</p>
---	---

32. רש"י משמיט:

- **בר' כד:ב** "עבדו זקן ביתו" = אליעזר (מביאו אח"כ כחלק מדרשים אחרים)
- **שמ"ט:כ** "הירא את דבר ה'" והניס את מקנהו = איוב (סוטה יא.)
- **במ' כה:ז** פנחס = אליהו

ג' חמורים	
<p>Breishit 22:3 Abraham arose early in the morning, and he saddled his donkey...</p> <p>Shemot 4:20 So Moses took his wife and his sons, mounted them upon the donkey...</p> <p>Zecharya 9:9 Rejoice greatly, O daughter of Zion, Shout, O daughter of Jerusalem; Behold, thy king cometh unto thee, He is triumphant, and victorious, Lowly, and riding upon an ass, Even upon a colt the foal of an ass.</p> <p>Rashi Exodus 4:20 <i>mounted them upon the donkey</i>: The designated donkey. That is the donkey that Abraham saddled for the binding of Isaac, and that is the one upon whom the King Messiah is destined to appear, as it is said: "humble, and riding a donkey" (Zech. 9:9).</p>	<p>33. בראשית כב:ג וַיִּשָּׂם אַבְרָהָם בַּבֶּקָר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חֲמורוֹ ...</p> <p>34. שמות ד:כ וַיִּקְחַח מִנְשָׁה אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְכָּבֵם עַל הַחֲמור ...</p> <p>35. זכריה ט:ט גִּילֵי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן הִרְיָעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מְלֻכָּךְ יָבֹא לָךְ צָדִיק וְנוֹשָׁע הוּא עֲנִי וְרָכַב עַל חֲמור וְעַל עֵיז בֶּן אֲתָנוֹת :</p> <p>36. רש"י - שמות ד:כ "ה וירכיבם על החמור חמור המיוחד, הוא החמור שחבש אברהם לעקידת יצחק והוא שעתיד המלך המשיח להגלות עליו</p>

העברת מדרשים מפסוק בו נאמר המדרש לפסוק אחר לגמרי

Midrash reallocation

<p>Breishit 24:26-27 26. And the man kneeled and prostrated himself to the Lord 27. And he said, "Blessed is the Lord, the God of my master, Abraham, Who has not forsaken His loving kindness and His truth from my master. As for me, the Lord led me on the road to the house of my master's kinsmen."</p> <p>Breishit Rabbah 9 The man bowed, and prostrated to the LORD (Genesis 24:26) - from here [we learn] that we give thanks for good news.</p>	<p>37. בראשית כד:כו-כז (כו) וַיִּקְדּוּ הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיְקוֹק: (כז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְקוֹק אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא עָזַב חֶסְדּוֹ וְאַמְתּוֹ מֵעַם אֲדֹנָי אֲנֹכִי בְּדֶרֶךְ נַחְנִי יְקוֹק בֵּית אַחֵי אֲדֹנָי:</p> <p>38. בראשית רבה פרשה ס' וַיִּקְדּוּ הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַה', מִכָּאן שְׂמוּדִים עַל בְּשׁוּרָה טוֹבָה (ברי' כד: כז)</p>
<p>Breishit 24:51-52 Behold Rebecca is before you, take [her] and go, and let her be a wife for your master's son, as the Lord has spoken." Now it came to pass when Abraham's servant heard their words, that he prostrated himself on the ground to the Lord.</p> <p>Rashi ibid <i>that he prostrated himself on the ground</i> - From here [we learn] that we must give thanks for good tidings.</p>	<p>39. בראשית כד:נא-נב (נא) הִנֵּה רַבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְקוֹק: (נב) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לַיְקוֹק:</p> <p>40. רש"י שם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה - מִכָּאן שְׂמוּדִים עַל בְּשׁוּרָה טוֹבָה:</p>
<p>Siftei Chachamim From here [we learn] that thanks should be given for good tidings. You might ask: Why did Rashi not make this comment above, on: "The man bowed his head and prostrated himself" (v. 26)? An answer is: Above, it is followed by: "He said, 'Blessed is Hashem, God of my master, Avraham.'" Perhaps there, he prostrated himself because he mentioned Hashem's Name in a <i>brocho</i>, as "blessed" means a <i>brocho</i>. But here, no <i>brocho</i> follows. The <i>Kitzur Mizrachi</i> answers: The Bereishis Rabbah (60:7) made this comment on, "The man bowed his head and prostrated himself" (v. 26). But Rashi makes it here, because Eliezer could not have given thanks until after they said (v. 51), "Take her and go." But, when he first spoke to Rivkah, he did not yet know if she would agree to go with him!</p>	<p>41. שפתי חכמים בראשית כד:נב אות א וְאִם תֹּאמַר לְמָה לֹא פִרְשִׁי כֵן לַעֲלִיל (פי' כ"ו) גְּבִי וַיִּקְדּוּ הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ, וַיֹּשֶׁ לּוֹמֵר דְּלַעֲלִיל כְּתִיב אַחֲרָיו (פי' כ"ז) וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי גּוֹי, דַּאיכָא לְמִימַר לְכַךְ הַשְׁתַּחוּהוּ לְפִי שֶׁאִמַר בְּרַכָּה וְהַזְכִּיר הַשֵּׁם דְּבִרוּךְ לְשׁוֹן בְּרַכָּה, אַבְל הַכָּא לֹא כְּתִיב אַחֲרָיו בְּרַכָּה.</p> <p>קצ"מ - בב"ר (פי' ס' ז') כְּתִבוּ עַל וַיִּקְדּוּ הָאִישׁ, וְרִשְׁיִי כְּתִבוּ כַּאֲן, שֶׁהָרִי אֵין לּוֹמֵר שְׂמוּדִים עַל בְּשׁוּרָה טוֹבָה עַד שֶׁאִמְרוּ קַח וְלֵךְ, אַבְל בְּדַבְרוּ עִם רַבְקָה עַדִּין לֹא יָדַע אִם תֹּאבָה:</p>